

alzheimer
nederland

Helden achter de voordeur: de casemanagers dementie

Inhoud

Casemanagement dementie	2
Voorwoord: minister Hugo de Jonge	4
Samen het overzicht behouden	6
De casemanager als vertrouwenspersoon	10
Samenwerken met de mantelzorger	14
Dagbesteding op maat	18
Samenwerken met de gemeente	22
Casemanagement bij frontotemporale dementie (FTD)	26
Samenwerken met de Huisarts	30
Cultuursensitief casemanagement	34
Samenwerken met de verpleeghuiszorg	38
Nawoord: Alzheimer Nederland en V&VN	42

Casemanagement dementie

Wat is een casemanager dementie?

- Een casemanager dementie is een persoonlijk begeleider met een speciale opleiding. Hij of zij is er voor de persoon met dementie én de mantelzorger.
- De casemanager dementie heeft soms andere namen, bijvoorbeeld zorgtrajectbegeleider of dementieconsulent. De casemanager dementie is een speciaal opgeleide dementieverpleegkundige of sociaal werker. Met beroepsprofielen en gecertificeerde opleidingen verbeteren de beroepsgroepen de kwaliteit van hun vak.
- Mensen met dementie mogen een beroep doen op een casemanager vanaf het diagnosteraject. De begeleiding gaat door tot aan het overlijden of verhuizing naar het verpleeghuis.
- Casemanagement dementie wordt helemaal vergoed vanuit de basisverzekering.

Wat doet de casemanager dementie?

- Een casemanager is de steun en toeverlaat van mensen met dementie en hun mantelzorgers. De casemanager volgt hen op de voet en kijkt met hen vooruit. De casemanager biedt een luisterend oor, weet de weg in het woud van professionele instellingen en organisaties in de regio, bemiddelt bij het regelen van

(vrijwillige) hulp en helpt bij het maken van lastige keuzes.

- Op afgesproken tijden komt de casemanager bij de mensen thuis. Daarnaast is hij of zij telefonisch en per email bereikbaar voor hulp, ondersteuning en advies.
- De meerwaarde van casemanagement dementie is wetenschappelijk bewezen. De hulp van de casemanager maakt dat mensen met dementie beter en langer thuis kunnen wonen en langer actief blijven. Deze hulp staat al jaren in de top-3 van landelijke peilingen onder mantelzorgers als meest gewenste hulp thuis. De Zorgstandaard Dementie en professionele richtlijnen van artsen adviseren dan ook om casemanagement in te zetten.

Hoe vindt men een casemanager dementie?

- De arts of wijkverpleegkundige dienen een casemanager dementie aan te bieden aan mensen met dementie en hun mantelzorgers. Men kan ook zelf aan de behandelend arts of bij de zorgverzekeraar vragen om een casemanager dementie.
- De casemanager werkt samen met de huisarts, de wijkverpleegkundige, de specialist ouderengeneeskunde, andere hulpverleners en vrijwilligers.

Helden achter de voordeur

Afgelopen jaar had ik het voorrecht om mee te gaan op werkbezoek met casemanager dementie Anneke Bouman. Zij nam mij mee naar een jong gezin dat is getroffen door de ziekte dementie. Hier bleek hoe belangrijk de ondersteuning van Anneke voor hen is om de zorg thuis vol te kunnen houden en ook 'gewoon' een gezin te kunnen zijn. Het verhaal van dit gezin en Anneke staat niet op zichzelf. Uit de verhalen in dit boekje komt nadrukkelijk naar voren waarom deze helden onmisbaar zijn voor mensen met dementie, mantelzorgers én professionals. En hoe belangrijk het is om bij de ziekte dementie te kunnen rekenen op een zorgverlener met tijd voor een kop koffie om te vragen hoe het écht met iemand gaat.

In totaal zijn er nu ruim 280.000 mensen met dementie. In 2040 verdubbelt dit aantal. Aan mij en u de opdracht om te zorgen dat deze mensen kunnen rekenen op de juiste zorg en ondersteuning. Casemanagers zijn de helden achter de voordeur die een sleutelrol hebben. Het zijn doeners die niet stoppen totdat de juiste ondersteuning en zorg is geregeld. Als centraal aanspreekpunt zijn zij de verbindende schakel tussen de wijkverpleegkundige, de huisarts, het sociaal domein, de vrijwilligers en vanzelfsprekend de mantelzorger. En natuurlijk ook met het verpleeghuis. Een dementieteam waarin informele en formele partners samenkomen. Een team waardoor mantelzorgers zich beter

ondersteund voelen, waarin professionals over de schotten met elkaar samenwerken en mensen met dementie langer mee kunnen blijven doen in de samenleving.

Als een extra stel hersenen helpen de casemanagers mensen de regie over hun leven te houden, zodat zij zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Een aanpak die volledig aansluit bij de ambitie van het Pact voor de Ouderenzorg. De verhalen uit dit boekje onderstrepen de noodzaak van deze helden achter de voordeur. Zij verdienen onze waardering.

Minister Hugo de Jonge van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Casemanager Irene: “Samen kijken we gericht naar wat er nodig is.”

Samen het overzicht behouden

Achter deze voordeur bevindt zich een groene oase aan planten. “Een uit de hand gelopen hobby”, grapt Dick direct. Twee jaar geleden verhuisde Dick van Amersfoort naar Nijmegen. “Toen was de diagnose dementie al gesteld”. Al snel maakte hij van Nijmegen zijn thuis. Casemanager Irene Fleuren zag het gebeuren: “Het is echt knap hoe jij hier een sociaal leven hebt opgebouwd.” Dick lacht het compliment beleefd weg: “Ik ben ook een makkelijke prater en maak graag sociaal contact.”

De keerzijde van de verhuizing was dat Dick verder weg kwam te wonen van zijn zus en zijn kinderen. Hij woont alleen thuis en hij vindt het niet fijn om zijn naasten te belasten met ‘meneer Alzheimer’. Dat vraagt om een goede coach.

Opschrijven

De casemanager dementie bood uitkomst. Tijdens het eerste gesprek tussen Dick en Irene was er direct een klik. Irene: “Ik heb Dick overgenomen van een collega die elders ging wonen. Sinds een jaar bespreken we met regelmaat hoe het gaat, waar hij hulp bij kan gebruiken en wat er soms lastig is.” Dick haalt met trots een briefje uit zijn portemonnee

waarop staat: ‘Jij helpt mij het overzicht te behouden.’ Dick: “Toen je dit zei heb ik het direct opgeschreven. Het voelt zo fijn dat ik hiervoor bij jou terecht kan.” Irene glimlacht: “Dat is zo mooi aan Dick. Hij is enorm georganiseerd en houdt zelf een map bij met dingen die hij met mij wil bespreken. Zo kunnen we samen gericht kijken wat er nodig is.”

Andere vragen

Irene benadrukt dat er bij alleenstaande mensen met dementie vaak andere behoeftes spelen. “Dit vraagt om een andere rol van de casemanager”, aldus Irene. “Bij Dick is mijn belangrijkste taak om samen structuur te behouden.” Daarnaast krijgt Dick ondersteuning

van een individueel begeleider, Charlotte. Zij komt iedere week op een vast moment langs, de huishoudelijke hulp komt iedere twee weken. Daarnaast gaat Dick drie keer per week op stap met zijn hardloopleuk. Ook zijn er nog wat vrienden die op vaste momenten in de week activiteiten met hem ondernemen zoals fietsen en wandelen. Irene dient als een extra stel hersenen voor Dick. Irene: “Laatst moest Dick naar het ziekenhuis voor een medische ingreep, en iemand moest met hem mee.” Dick knikt en vult aan: “Ik vind het lastig om hiermee aan te kloppen bij familie of vrienden. Toen kwam Irene met het idee om Charlotte mee te vragen, daar had ik zelf nooit aan gedacht!” Irene: “Ik was in eerste instantie zelf geneigd om mee te gaan, maar dat hoort niet bij mijn rol als casemanager.”

Meneer Alzheimer

Voor Dick is het belangrijk om ‘meneer Alzheimer’ een plek te geven. Dick: “Alzheimer is een deel van mijn leven. Ik heb mij verzoend met mijn ziekte. Daarom vond ik het ook belangrijk om mij in te zetten als vrijwilliger voor Alzheimer Nederland.” Dick is tevreden met zijn leventje, maar zo benadrukt hij: “Er zitten ook vervelende kanten aan meneer Alzheimer.” Dick kan niet goed tegen stress of onverwachte gebeurtenissen. Irene: “Toen zijn zus met Pasen een paar dagen, voor zijn gevoel onverwachts, langs wilde komen, moest Dick

daar even rustig over nadenken. Via de mail en tijdens onze tweewekelijkse gesprek hebben we het erover gehad en toen was het goed.” De laatste maanden heeft Dick ook regelmatig hoofdpijn en kan hij slechter tegen geluid. Dick wijzend op de ramen: “Gelukkig zijn deze geluidsdicht”.

Teamwork

Belangrijke beslissingen worden samen met Irene besproken. Recent heeft Dick besloten om te stoppen met vrijwilligerswerk. Irene: “Het leverde teveel stress op.” Irene betekent veel voor Dick: “Ik had nooit gedacht dat dit bestond, maar nu zou ik niet meer weten hoe ik zonder kan. Irene is een anker voor mij en een houvast om het overzicht te behouden.” Irene glimlacht: “Jij doet ook heel veel zelf Dick. Daar mag je echt trots op zijn. Jij maakt de beslissingen uiteindelijk allemaal zelf”. Teamwork, benadrukken Dick en Irene. Irene: “Een gevleugelde uitspraak van Dick is ‘Ik ben het draadje even kwijt.’ Maar als Dick het even kwijt is, zoeken ze samen waar de rode draad is gebleven.

Casemanager Gerben: “We hebben een gedeeld belang, iedereen doet zijn best”

Twee helden achter een voordeur

De casemanager als vertrouwenspersoon

Een kwispelend hondje begroet bezoekers vriendelijk. De koffie staat klaar met koekje. Jos en Joke Hentenaar, 60 jaar getrouwd, kijken altijd uit naar het gesprekje met casemanager Gerben Jansen. Wat begon als vergeetachtigheid leidde bij Jos tot de diagnose dementie in 2017. Het zorgde voor veel vragen; Gerben werd de vertrouwenspersoon, de persoon die achter de voordeur meedenkt. Joke: “Dat is echt fijn. Voor twee mensen denken valt niet mee. Eén keer in de zes weken praten we bij. We hebben het niet over dementie, maar het is altijd op de achtergrond aanwezig. We maken grapjes en spelen met taal om creatief te omschrijven als er iets speelt.”

“Dementie is een reset van alles”, vertelt Gerben Jansen. Als casemanager heeft hij ongeveer 50 cliënten onder zijn hoede in de omgeving van Roosendaal. Zijn begeleiding varieert per cliënt. “Als iemand net de diagnose heeft gekregen, is mijn zorg minder intensief dan bijvoorbeeld aan het eind, als thuiswonen problematisch wordt. Maar tussen deze twee uitersten verandert alles.” Gerben werkt lokaal nauw samen met de wijkverpleegkundigen en huisartsen. Bij de eerste signalen gaat hij op bezoek om te zien wat er nodig is. Geen keukentafelgesprekken meer in Roosendaal maar direct maatwerk. Vertrouwen tussen alle be-

trokken spelers is hierbij relevant. “We hebben een gedeeld belang: goede zorg en ondersteuning. Dus dan weet je dat iedereen ook zijn best doet binnen de mogelijkheden die er zijn. En dat betekent ook dat we met elkaar snel kunnen doorpakken.”

Etiket

Op bezoek in Nispen is het duidelijk dat Gerben een vaste partner is. Warme begroetingen. En direct is het gewoon gezellig en komt alles op tafel. Gerben omschrijft Joke lachend als een wijf met ballen. Gerben: “Zij is de held. De manier waarop zij met alles omgaat, is bijzonder. Humor

en openheid zijn hierbij de kernwoorden. En dat is bestig lastig in een dorp als Nispen. Iedereen weet dat ik casemanager dementie ben. En als ik bij iemand op bezoek kom, dan is het helder waarom. Er is nog veel schaamte. Maar Joke is zo'n persoon die daar eigenlijk niet mee zit." Joke knikt instemmend. "Ja, het klopt wel. Je krijgt toch dat etiket: haar man heeft alzheimer. Maar het heeft geen zin om daar over na te denken. Het gaat om nu en morgen."

Meedenken

Rust is wat Joke en Jos nodig hebben. "Mijn man gaat langzaam achteruit. Ik kan soms wakker liggen over het moment dat Jos misschien wel naar het verpleeghuis moet. Maar dan is er altijd Gerben, die rust brengt. Hij zoekt oplossingen, denkt mee en bepaalt met ons wat de stappen zijn." Toen Jos aangaf dat de dagbesteding bijvoorbeeld niet leuk was en niet bij hem paste, was het Gerben die meezocht naar andere mogelijkheden. Jos: "Dat was zo fijn. Want ik ging er echt tegen opzien. Alleen maar slapende mensen met wie ik niet kon praten. Nu ga ik weer met plezier op stap."

Reset

Met dementie vallen ongeschreven regels om. Wie wat doet, is niet meer logisch. Joke herkent dat wel: "Ik moest laatst het luchtfilter vervangen, maar dat deed Jos altijd... Best ingewikkeld. En ook de administratie is wel

een puntje. Maar één ding is blijven staan: Jos kookt nog bijna altijd." Jos heeft ook zelf ervaren dat hij steeds vaker dingen moet opgeven. En dat is best ingewikkeld. "Het is zo jammer dat ik niet meer kan spelen in het Roosendaalse symfonieorkest." Jos bespeelde met passie de accordeon, maar dat lukte niet meer. Maar één hobby is er nog altijd: handboogschieten. Zijn handbogen laat hij graag dan ook regelmatig aan Gerben zien. Al 30 jaar is hij lid van de handboogvereniging Landmans Genoegen en nog steeds is hij hier elke woensdagavond te vinden. Jos raakt er niet over uitgepraat.

Voor haar

Soms praat Gerben ook alleen met Joke. "Gewoon even alles benoemen, praktische zaken op tafel leggen. We bedenken met elkaar wat nodig is. Joke is de echte held. Haar kracht en optimisme zijn bewonderingswaardig." Joke lacht bescheiden. "Ja maar ik kan het niet alleen. Ik wil de kinderen ook niet belasten en met Gerben kan ik dit aan. En durf ik ook alles te benoemen." Jos luistert mee en zegt dan lachend: "Soms denk ik wel eens: Gerben komt meer voor haar, dan voor mij. En zullen we dan nu de achtertuin in lopen, dan laat ik de handbogen zien."

Mantelzorger Marjan: “Ik weet echt niet hoe mensen het redden zonder een casemanager.”

Samenwerken met de mantelzorg

Marjan Oosthoek kijkt liefdevol naar de foto van haar ouders die in de woonkamer staat. Twee jaar geleden kreeg haar moeder de diagnose dementie, inclusief een doorverwijzing naar casemanager Linda Veenman. Vanaf het eerste werkbezoek sloot Marjan als mantelzorg aan: "Linda kwam net als mijn moeder uit Bleiswijk, waardoor er meteen een klik was". Marjan en Linda benadrukken dat het zonder de ander niet was gelukt om het echtpaar thuis te laten wonen. Linda: "Er is niet één goede manier. Het is iedere keer proberen en kijken wat er goed voelt voor de familie."

Geen toverdoos

In de woonkamer van Marjan treffen de twee elkaar voor het eerst zonder haar ouders. Ieder heeft een eigen rol. Als mantelzorg denkt Marjan mee over de zorg die nodig is, samen met haar man, broers en schoonzussen. Ook ondersteunt ze haar vader met een luisterend oor én financiële zaken. "Vaak is het even een belletje. Om mijn vader of moeder gerust te stellen."

Linda heeft een andere rol: "Als casemanager heb je het voordeel dat je 'gezellig' op de koffie komt. Dat voelt vertrouwd voor de cliënt en geeft de mogelijkheid om direct dingen te

regelen. Dat betekent niet dat ik een toverdoos heb en alles op kan lossen. Je probeert zo goed mogelijk te adviseren en mee te denken, maar uiteindelijk is het de familie die het doet." Volgens Marjan hadden ze het zonder Linda niet gered. "Als Linda er is, of iets adviseert, dan geeft dat rust voor mijn moeder."

Rollen omgedraaid

De vader van Marjan was als internationaal chauffeur vroeger veel van huis. Haar moeder pakte het reilen en zeilen in huis op. Nu zijn de rollen omgedraaid. "Dat was voor mijn moeder best lastig. Alles waar zij in hun 56-jarige huwelijk verantwoordelijk voor was, moest zij

uit handen geven”, vertelt Marjan. Linda knikt. “Het heeft veel voeten in de aarde gehad. Ook voor jouw vader moest er enorm veel veranderen.” Marjan benadrukt dat Linda degene is die zaken in beweging weet te brengen, juist ook door moeilijke onderwerpen bespreekbaar te maken. “Voor mijn vader is het lastig om hulp te vragen. Zeker als mijn moeder erbij is.” De dagopvang bood uitkomst. “De eerste keer vond mijn moeder het drie keer niks en wilde ze meteen weg. Maar omdat Linda het had aangeraden, gaf zij het een kans.” Nu leeft haar moeder volledig op. Marjan zegt lachend: “Ze heeft zelfs haar dutjes opgegeven, omdat zij geen moment wil missen. Ik kon het bijna niet geloven!”

Coachen

Het kostte het echtpaar wat meer tijd om huishoudelijke hulp te accepteren. Marjan noemt het een geluk bij een ongeluk dat haar vader een jaar geleden door zijn rug ging. “Daardoor accepteerde hij huishoudelijke hulp en konden we het gesprek voeren over wat er voor hem nodig was om het thuis langer vol te houden. Mijn vader vond dat hij alles zelf moest doen. Het accepteren van hulp voelde als falen. Maar ook hier maakte Linda het verschil”.

Linda benadrukt het belang om stapsgewijs te werken. “Het is belangrijk eerst dingen in de week te leggen. Mensen te laten wennen aan het idee. Op een gegeven moment vroeg ik

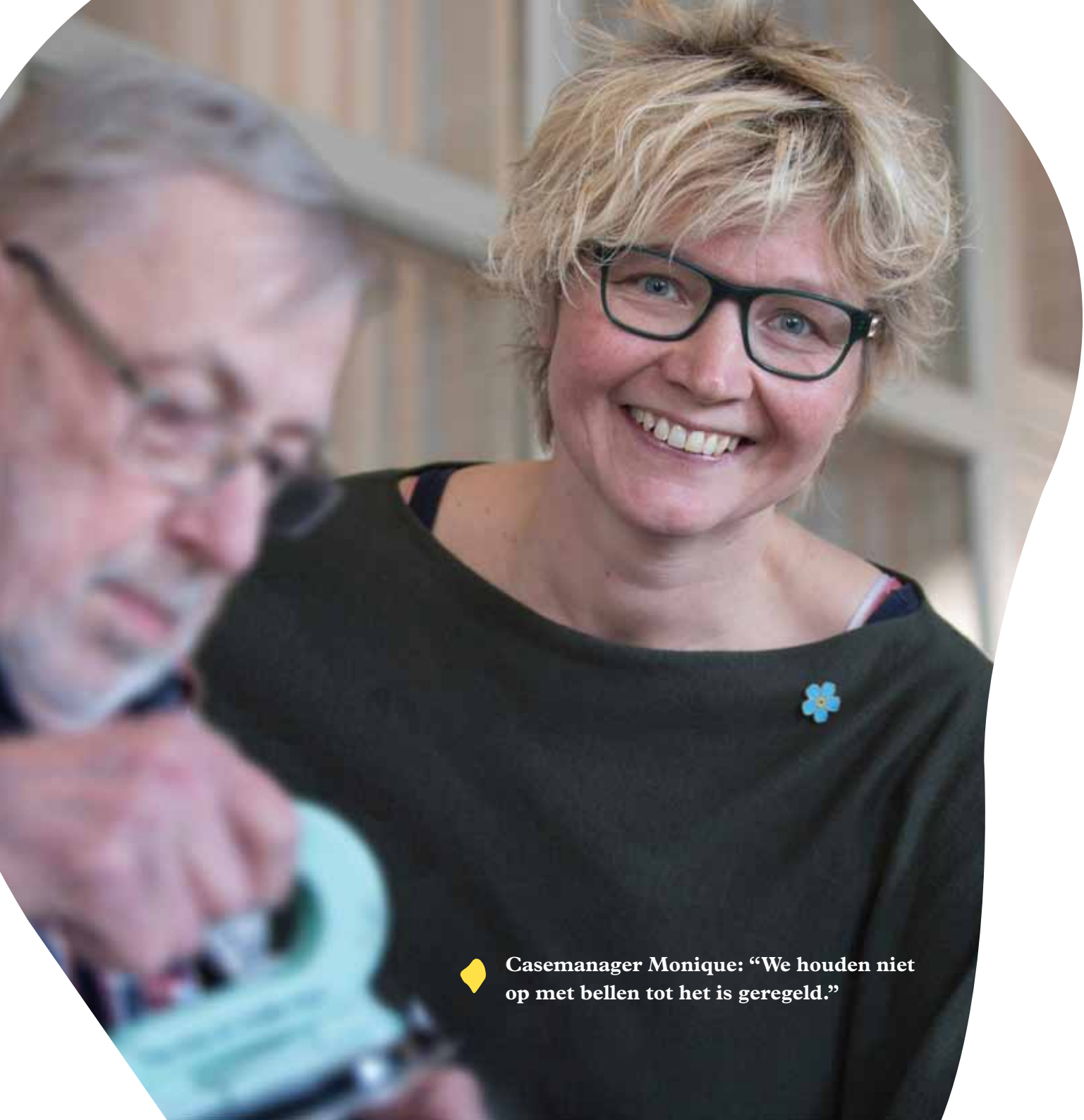
jouw vader: ‘waarmee bent u het meest geholpen?’” Dat gaf de doorslag. Linda en Marjan coachen het echtpaar continu. “Er is niet één goede manier. Het is iedere keer proberen en kijken wat er goed voelt voor de familie”, zegt Linda.

Vrij spreken

Inmiddels is er een indicatie voor langdurige zorg aangevraagd. Marjan: “Hiermee wordt de kans groter dat mijn moeder terecht kan bij het verpleeghuis waar ook de dagopvang is.” Ze heeft zichtbaar moeite met het idee van een mogelijke verhuizing. Linda knikt begrijpend: “We kijken stap voor stap en proberen het thuis zo goed mogelijk te organiseren.” Sinds kort overleggen Marjan, Linda en haar vader daarom ook met zijn drieën over hoe het gaat en wat er nodig is. Marjan: “Mijn vader kan zo vrijer spreken.”

Marjan is hechter geworden met haar vader sinds de diagnose dementie. Linda: “Ik heb jouw vader zien veranderen. Het is ongelooflijk mooi om te zien hoe je vader nu omgaat met de dementie en hoeveel hij van jouw moeder houdt. En andersom.” Even is Linda de coach van Marjan. Marjan: “Ik weet echt niet hoe mensen het redden zonder een casemanager.”

◆ Casemanager Monique: “We houden niet op met bellen tot het is geregeld.”

Het moet goed zijn

Dagbesteding op maat

Het is een warm welkom bij het Zorgatelier de Binnentuin in Tilburg. Achter deze voordeur bevinden zich de meest prachtige kunstwerken. De schilderijen aan de muur, gemaakt door de bezoekers van deze dagbesteding, springen direct in het oog. Maar Ad van Doremalen is helder: "Schilderen is niets voor mij." Zijn ogen beginnen wel te glimmen als hij naar 'zijn' laatje loopt met mozaïekspullen. Vandaag maakt hij zijn kunstwerk af met een bijenwastekening. Casemanager Monique Dirks en zijn vrouw Nel kijken trots toe.

Nel: "Ad is zijn hele leven al creatief. Al op zijn 12e stond hij met de fotocamera in de hand." Ook nu valt de precisie van Ad op. Zorgvuldig mengt hij met een speciale strijkbout verschillende kleuren was op zijn paneeltje. Ad is zichtbaar op zijn plek op deze Brabantse dagbesteding. En voor zijn vrouw Nel biedt het rust. "Hij heeft het hier echt naar zijn zin. Met een gerust hart kan ik wekelijks met mijn wandelclub op pad."

Sinds een half jaar bezoekt Ad iedere donderdag het Zorgatelier. Casemanager Monique van zorgorganisatie Thebe maakte het als spin in het web mogelijk.

Maatwerk

Monique benadrukt dat de dagbesteding moet aansluiten bij de persoon. "Het moet goed zijn", aldus Monique. Er werd alles aan gedaan tot de perfecte dagbesteding was gevonden. Het aanbod in hun woonplaats, Loon op Zand, paste niet bij Ad. "Ook was het niet mogelijk om specifieke dagdelen ondersteuning te organiseren vanuit de Wmo, aldus Monique. Dit terwijl Nel juist voor dinsdagavond en donderdag een oplossing zocht. Nel: "Ik wilde graag blijven meedoen met mijn vaste clubs." Een indicatie voor de Wlz bood uitkomst, voor zowel de dagbesteding, het vervoer als begeleiding individueel door Home Instead'. De ondersteuning komt deels vanuit een PGB en deels

vanuit zorg in natura. Nel: “Het Zorgatelier heeft ons geholpen bij de aanvraag, en nu doet onze zoon gelukkig de administratie.”

Blijven meedenken

De creatieve dagbesteding in Waalwijk zat vol en verwees Ad en Nel door naar het Zorgatelier in Tilburg. Bij het eerste kopje koffie was het raak. De creativiteit, diversiteit aan bezoekers én de kleinschaligheid maken het een unieke plek voor Ad. “Het is ook ongelooflijk fijn voor ons om Ad hier te hebben”, zegt Mariëtte Keijzer, begeleider van de dagbesteding. “Ook vanuit de dagbesteding denken we actief mee om tot passende oplossingen te komen.”

Monique knikt instemmend: “Het is blijven zoeken. We houden niet op met bellen tot het is geregeld.” Ook nu vraagt de casemanager kritisch door of alles nog goed is bij het echtpaar en waar zij nog kan bijdragen. Nel: “Het is zo fijn dat er iemand met je meedenkt. Zonder Monique hadden wij dit niet kunnen regelen.”

Schaterlach

Monique is de steun en toeverlaat voor het echtpaar. De waardering van Ad is dan ook groot: “Monique betekent heel veel voor mij. Er zijn nu geen drempels meer.” Nieuwe voordeuren worden letterlijk geopend.

Monique is vooral blij dat haar oplossing zo goed uitpakt. “De behoefte aan laagdrempel-

lige dagbesteding is groot, maar het aanbod blijft achter.” Daarom is ook Monique betrokken bij de start van de Geheugenwerkplaats in Kaatsheuvel; een inloop-, ontmoetings-, activiteiten- en informatiecentrum, waar geest én lichaam worden getraind. Nel: “Ad vindt het daar prachtig. Het was daar dat ik voor hem voor het eerst sinds tijden weer hoorde schaterlachen, terwijl ik dacht dat hij dat kwijt was.” Ook Mariëtte heeft bij elk bezoek weer hetzelfde doel: “Ik ben tevreden als we weer een lach op zijn gezicht kunnen toveren”. Casemanager Monique kijkt intussen trots naar hoe Ad zijn kunstwerk afrond. Ad knikt tevreden: “Zo is het goed”.

◆ Casemanager Karin (I): “Wees zuinig op het vertrouwen.”

Samenwerken met de gemeente

Casemanager Karin Duiven is vertrouwd met het gemeentehuis van de gemeente Hoogeveen. Met een caseload van circa 27 mensen werkt zij nauw samen met Wmo-consulent Lisa de Kramer en senior-beleidsmedewerker Arthur Overgoor. Casemanagers hebben in deze regio de unieke mogelijkheid om direct Wmo-ondersteuning in te zetten uit het 'flex-pakket dementie'. Arthur Overgoor, senior beleidsadviseur van de gemeente, stond met Karin aan de wieg van het flex-pakket. Arthur: "Het heeft wat voeten in de aarde gehad, maar nu hebben we goede werkafspraken. Zo kunnen de casemanagers de benodigde ondersteuning vanuit de Wmo direct inzetten."

En dat heeft veel meerwaarde. Karin: "Als casemanager kan ik hierdoor direct de juiste ondersteuning bieden als er sprake is van een spoedsituatie. Ook voor cliënten die achterdochtig of snel onrustig zijn, biedt deze manier van werken uitkomst." In het flex-pakket dementie zitten dagbesteding, individuele begeleiding, huishoudelijke hulp en respijtzorg. Het belang van de patiënt staat in alle werkafspraken voorop.

Partnerschap

Karin ziet de gemeente als partner en trekt vaak op met Lisa. "Voor de gemeente is het be-

langrijk om achter de voordeur te kunnen komen om de juiste ondersteuning te bieden. De casemanager is de sleutel naar inwoners die zelf moeilijk hulp kunnen accepteren", aldus Lisa. Karin vult aan: "Veel mensen met dementie hebben geen ziekte-inzicht. Het duurt hierdoor lang om hen te overtuigen van ondersteuning gebruik te maken. Op het moment dat wij een mogelijkheid zien, is het heel fijn als wij daar direct op kunnen inspelen én mensen kunnen geruststellen dat de aanvraag goed komt."

Recent schoven Arthur Overgoor en Lisa de Kramer aan bij het maandelijkse overleg van de

casemanagers dementie in de regio Hoogeveen/de Wolden. Lisa: “Het is fijn om de mensen goed te kennen. Bij de casemanagers kan ik ervan op aan dat er eerst goed is gekeken naar welke voorziening het meest passend is en waarom andere voorzieningen geen oplossing bieden.” Karin knikt: “In Hoogeveen is er een Dagontmoeting waar iedereen welkom is. Voor veel mensen biedt deze algemene voorziening, zeker in het begin, voldoende ondersteuning.”

Keukentafel

Als vrijwilliger van Alzheimer Nederland en gespreksleider in het lokale Alzheimer Café weet Lisa hoe belangrijk het is om mensen met dementie op de juiste manier te benaderen. “Tijdens een keukentafelgesprek stel ik mensen zoveel mogelijk op hun gemak, maar er zijn situaties waar een bezoek van een onbekende Wmo-consulent een averechts effect heeft. Dat moet je niet willen.” Het uitgangspunt van het flex-pakket dementie is om het vertrouwen tussen casemanagers en cliënten te behouden en te versterken. Karin: “In veel gevallen doen wij de reguliere aanvraag voor de Wmo. Als casemanager ben ik dan zelf geregeld bij de keukentafelgesprekken aanwezig. Cliënten voeren zelf het gesprek, maar vinden het fijn dat ik er ben voor ondersteuning en om het een en ander te verduidelijken.” Lisa knikt: “Het is fijn om bij twijfel met Karin te kunnen overleggen, bijvoorbeeld als mensen proberen de situatie

mooier te maken dan het is. Vaak is Karin ook degene die de aanvraag heeft ingediend.”

De juiste aanpak

Arthur Overgoor is de architect achter het flex-pakket dementie. “Door de decentralisatie van de Wmo kwam er bij ons als gemeente veel op ons bord te liggen, dus zijn wij met de relevante partijen in gesprek gegaan. De huisarts is bij uitstek de professional met een signalerende functie.” In één gezondheidscentrum startte de gemeenten daarom een pilot. Huisartsen, wijkverpleegkundigen, welzijnswerkers, Wmo-consulenten, zorgverzekeraars en mantelzorgondersteuners die elkaar vinden, versterken en bepalen wat er nodig is. “Het belang van de burgers staat hierbij voorop.” De aanpak sloeg aan en verspreidde zich als een olievlek binnen de gemeente én de regio Drenthe. “Inmiddels werken alle huisartsen in de gemeente met een vergelijkbare aanpak en is de zorgverzekeraar aangesloten”, aldus Overgoor. “Het is belangrijk dat mensen elkaar kennen en weten te vinden.” De gemeente Hoogeveen en de gemeente De Wolden trekken hierin gezamenlijk op.

Openheid en vertrouwen

De aanpak heeft als gevolg dat de gemeente en professionals op een constructieve wijze in gesprek gaan over moeilijke onderwerpen. Lisa: “Bij sommige cliënten vragen wij ons als gemeente af of zij niet thuishoren in de Wlz.

Zeker als mantelzorgers mensen niet meer alleen thuis durven laten.” Karin vult aan: “Het blijft lastig. Bij sommige mensen vind ik dat een Wlz-indicatie te vroeg komt, maar in andere situaties kom ik erop uit dat het beter is om wél de aanvraag te doen. Het is fijn om hierover met Lisa te kunnen overleggen.” Lisa: “Doordat er vertrouwen is, kunnen wij de discussies op een open manier voeren.

We staan nu voor de opgave om Wmo-gelden effectiever in te zetten, waardoor we strenger moeten kijken of indicaties terecht zijn. Het is fijn om te weten dat casemanagers ook kijken naar alternatieve oplossingen”. Karin benadrukt dat de samenwerking uniek is: “Ik zeg vaak genoeg tegen mijn collega’s: ‘Wees zuinig op het vertrouwen’.”

 Casemanager Tineke: “Jullie zijn eigenlijk te lang doorgegaan.”

Casemanagement bij frontotemporale dementie (FTD)

De casemanager als crisismanager

Bij binnenkomst springt Puk, het hondje van de familie Bakker, je tegemoet. Carmen Bakker: "Anderhalf jaar geleden hebben we hem gekregen, direct na de diagnose van mijn man." Puk gaat altijd mee als Carmen haar man Richard bezoekt op de gesloten afdeling van het verpleeghuis voor jonge mensen met dementie. "Richard is altijd blij hem te zien. Eigenlijk is hij voor alle bewoners inmiddels een huisdier. Er hangen zelfs foto's van Puk aan de muur!" Carmen en haar dochter Nadia delen foto's en filmpjes van Richard met casemanager Tineke Kager van zorgorganisatie Marente. Gezamenlijk blikken ze terug op de roerige tijd die voorafging aan de opname.

In januari 2018 werd de diagnose frontotemporale dementie (FTD) vastgesteld bij Richard. Tineke: "De meest heftige vorm van dementie. Zeker bij een boomlange en slimme vent als Richard." Voor de familie was de diagnose als een puzzel die plots in elkaar viel. Carmen: "We dachten in het begin aan een burn-out of stress op zijn werk, maar naarmate de jaren verstreken, veranderde zijn gedrag van kwaad tot erger." Na een vermissing van vier dagen werd Richard gevonden in een Duits ziekenhuis. Een auto-ongeluk. Carmen: "Toen was de maat vol. Er moest een onderzoek komen." Nadia vult aan: "Op het moment dat we het

ziekenhuis binnenstapten voor de uitslag dachten we nog aan Korsakov. Dementie was geen moment bij ons opgekomen. Zeker omdat hij nog zo jong was."

Lange geschiedenis

Via het lokale Alzheimer Café in Hillegom ontmoette Carmen casemanager Tineke, tevens verbonden aan het Alzheimer Café. Tineke kende het gezin al vanuit het sociale wijkteam. Al voor de diagnose ging er veel leed schuil achter deze voordeur. Carmen: "We waren gedwongen ons huis te verkopen met een restschuld en kwamen zo in de daklozenopvang

en schuldsanering.” Nadia stond haar ouders met haar partner bij. “Mijn vader had niet het idee dat er iets met hem mis was”, aldus Nadia. “Dat maakt het ongelofelijk lastig om hulp te bieden. Naast het feit dat we zelf voor twee kleine kinderen zorgen.” Daarbij was Richard degene in huis met het laatste woord. Nadia: “Een man van de oude stempel, stellig in zijn meningen, maar ook iemand voor wie niets te gek was.” Carmen aanvullend: “Het was een geziene man. Trots op zijn eigen zaak en zijn gezin”.

Praatje Pot

Voor Tineke was het zoeken naar de juiste balans. Door de ziekte verloor Richard steeds meer remmingen, waardoor het achter de voordeur steeds onveiliger werd. Tineke: “Je probeert de hoofdzaken te scheiden van de bijzaken. De veiligheid van Carmen stond voorop.” Iedere week probeerde Tineke nieuwe stapjes te zetten. Als Richard niet naar de dagopvang wilde, stond zij klaar om hem te begeleiden. Tineke: “Altijd onder het mom van praatje pot. Gezellig langskomen voor de koffie om dan zoveel mogelijk te regelen. Carmen knikt: “Ik herinner mij hoe goed je naar Richard luisterde. Hij vertrouwde jou direct”.

Mijn steun

Via de app en mail hield Carmen Tineke op de hoogte van de situatie in huis. “Bellen kon

niet meer, zeker naarmate de achterdocht bij Richard toenam. Als hij erachter kwam dat er achter zijn rug om werd gepraat, werd hij woest”, aldus Carmen. Tineke aanvullend: “Richard raakte steeds meer de regie kwijt, tot grote frustratie van zichzelf. Het risico dat hij zichzelf iets zou aandoen nam toe.” Tineke werkte nauw samen met de wijkagent, de crisisopvang en de huisarts. Carmen: “Voor mij was het een verademing dat ik één aanspreekpunt had. Tineke was mijn steun en toeverlaat, degene bij ik mijn hart kon luchten en kon vertellen hoe het écht met mij ging.”

Meer aandacht voor FTD

Voor Tineke was het gezin een uitzonderlijke situatie: “Jullie zijn eigenlijk te lang doorgegaan om hem thuis te laten wonen”, aldus Tineke. Nog steeds voelt Tineke frustratie over het feit dat een gedwongen opname pas bij de derde aanvraag werd gehonoreerd. Tineke: “Ik voelde mij niet serieus genomen in mijn professionaliteit. Daarnaast bleven de zorgen over de veiligheid van het gezin én de omgeving.” De rust is inmiddels wedergekeerd achter deze voordeur. Tineke en Carmen gaan nu gezamenlijk op pad om meer aandacht te vragen voor FTD. Nadia is bezig met een erfelijkheidsonderzoek. “Ik wil mij kunnen voorbereiden als dat nodig blijkt. Voor mijn vader was dat helaas te laat”.

Casemanager Bernadette:
“Kijk hoe je elkaar kunt versterken.”

Samenwerken met de huisarts

In de wachtkamer van Huisartsenpraktijk Herveld ligt de Zorg- en Welzijnwijzer. Een folder waarmee in één oogopslag alle zorg en ondersteuning in de regio Herveld zichtbaar wordt. Onder de 'D' van dementie staat het 06-nummer van de casemanager dementie. Daarboven staan de contactgegevens van het regionale Alzheimer Café.

Het kantoor van de casemanagers dementie ligt in Herveld zelfs recht tegenover de huisartsenpraktijk. Casemanager Bernadette lachend: “Dat is niet bij iedere praktijk het geval hoor”. Inmiddels komt Bernadette Scheers, casemanager dementie, al acht jaar achter deze voordeur in de Betuwe. Huisarts Maja Buitendijk: “Ook voor ons is zij een held”.

Samen sterker

In de spreekkamer van de huisarts worden de cliënten gezamenlijk besproken. Maja kent de voorgeschiedenis van de patiënt, Bernadette is de persoon die bij dementie veel achter de voordeur komt. Als het niet soepel loopt, weten deze professionals elkaar feilloos te vinden. Maja: “Soms helpt het als de dokter zegt dat iets nodig is. Maar tegelijkertijd vertelt

Bernadette mij hoe het écht gaat met de mensen thuis. Vooral ook bij patiënten met dementie die overtuigd zijn dat zij geen zorg nodig hebben.” De casemanager en de huisarts versterken elkaar.

Begeleiding

“Het begint bij een niet-pluisgevoel”, aldus Maja. “Afhankelijk van de persoon zoeken wij als huisarts contact met de lokale specialist ouderenzorg of met de geheugenpoli. Zo weet ik zeker dat deze mensen in goede handen zijn én kunnen rekenen op doorverwijzing naar de casemanager.” Bernadette onderstreept het belang van een persoonlijke aanpak. Bernadette: “Als de diagnose dementie gesteld is, is er vaak veel begeleiding en uitleg nodig. De ondersteuning en zorg moeten aansluiten

bij de cliënt en de mantelzorger. Daarom is het belangrijk elkaar goed te leren kennen. In de wirwar van regels is het voor mensen met dementie en hun naasten moeilijk de juiste weg te vinden. De mantelzorgers zijn vaak al erg belast.” Best frustrerend, aldus Bernadette. “Soms moeten mensen drie maanden wachten op dagbesteding, terwijl het zo belangrijk is om voor structuur te zorgen.”

Bijscholen

In totaal begeleidt Bernadette circa 70 mensen met dementie, verspreid over vijf huisartsenpraktijken in de regio. Niet alle huisartsen hebben het gevoel dat zij iets kunnen bijdragen bij dementie. Bernadette: “Je merkt soms dat ze niet goed weten wat ze met vergeetachtigheid aan moeten, want er is geen medische handeling voor.” Maja vult aan: “Je bent in de eerste plaats een huisarts, op zoek naar hoe je kwalen kunt genezen.” De vraag of de casemanager de huisarts kan bijscholen over dementie bevestigt Bernadette. Ook Maja knikt instemmend: “Ik weet weinig van alle regelingen en ondersteuning die er bij dementie komen kijken. Daarom ben ik opgelucht dat ik met een vertrouwd gevoel kan doorverwijzen naar onze dementie-specialist.”

Vorbereiding naar verpleeghuis

De twee weten elkaar ook te vinden als het echt lastig wordt. Bernadette: “Een verhuizing

naar het verpleeghuis is vaak een ingrijpende gebeurtenis. Het is fijn om dit gezamenlijk voor te bereiden.” In de laatste fase thuis is er dan ook intensiever contact tussen de huisarts en de casemanager. Maja: “Allerlei vragen komen aan de orde: is het nog verantwoord thuis? Houdt de mantelzorger het nog wel vol?” Bernadette knikt instemmend. “Het is fijn dat je op zo’n moment serieus genomen wordt in je professionaliteit. Maar ook dat je iemand hebt om mee te overleggen. Een crisis kun je niet voorkomen, maar je kunt wel samen kijken hoe je die zoveel mogelijk voor kunt zijn.”

Bel gewoon

De huisartsenpraktijk in Herveld bereidt zich voor op de vergrijzing. “Er gaat veel op ons afkomen”, aldus Maja. “Daarom vind ik het belangrijk om de specialisten in onze regio persoonlijk te kennen.” Een oproep die Bernadette van harte onderschrijft: “Bel de casemanager in je regio op en nodig hem of haar uit. Kijk hoe je elkaar kunt versterken!” Maja: “De casemanager heeft onwijs veel verstand van dementie én kent de sociale kaart van de regio. Deze specialist gun ik iedere huisarts.”

◆ Casemanager Marian (1): “Het hoort bij de cultuur om zo lang mogelijk voor je ouders te zorgen.”

Maatwerk achter de voordeur

Mevrouw Sandhu heeft een speciale kruidige thee met warme melk al klaar staan. Casemanager dementie Marian Rosinda van Geriant helpt haar en praat op een rustige, duidelijke toon. De warmte tussen beide dames is voelbaar. Marian is voor mevrouw Sandhu de warme link met de buitenwereld. Samen gaan ze op pad. Maar Marian is ook de helpende hand voor de kinderen van mevrouw Sandhu, die al wat langer stoeien met de situatie thuis en ruimte nodig hebben om hun eigen leven op te pakken.

Kinderen ontlasten

Marian Rosinda kwam als casemanager in beeld nadat mevrouw Sandhu met een delier (tijdelijke verwardheid) uit India terugkwam. Verschillende onderzoeken wezen vervolgens in de richting van dementie. Marian: “De kinderen droegen de hele situatie. Loodzwaar. Het was belangrijk dat zij ook hun leven gingen opbouwen. En daar wilde ik een rol in spelen.”

Maar makkelijk was dat niet. “Dagbesteding past niet bij mevrouw Sandhu. Ze drinkt geen koffie buiten de deur. Ze eet en drinkt gewoon thuis. Het werd snel duidelijk dat we moesten zoeken naar andere mogelijkheden.”

Dagritme

Als eerste werd het ritme in de dag teruggebracht. Als mevrouw Sandhu ging spoken in huis, ging ze de kinderen bellen. Haar zoon licht toe: “Het was gewoon heftig. De afgelopen jaren ben ik veel bezig geweest om voor haar te zorgen. Het is ad hoc, het is zwaar en soms is het ook lastig in te schatten wat goed is. Ik ben blij dat Marian er is en oplossingen weet te vinden.” Marian heeft ervoor gezorgd dat er ritme in de dag komt. Ze komt vaker bij mevrouw Sandhu langs, doet met haar boodschappen en wandelt met haar. Ze ziet er op toe dat het huis netjes blijft en er goed gegeten wordt. Mevrouw Sandhu weet haar wel te vinden: “Ik bel jou als er iets is.” Marian

antwoordt liefdevol: “Ja, en dan probeer ik altijd langs te komen. Ik kom meer langs dan eigenlijk kan hè!”

Andere wegen

Marian Rosinda kwam bij de familie via de huisarts. Haar eerste taak was de kinderen te ontlasten en om een nieuwe balans te creëren. “Het was belangrijk dat de kinderen een eigen leven gingen starten. Het hoort bij hun maar ook mijn cultuur zo lang mogelijk voor je ouders te zorgen. Dat doe je gewoon. Maar soms lukt dat gewoon niet meer! En dat punt was hier wel gekomen.” Maar het was zoeken naar de juiste route. “Alles wat ik in mijn gereedschapskist had, werkte niet. Ik kan hier niet permanent zijn en de reguliere dagbesteding werkte niet.” Inmiddels is een persoonsgebonden budget (pgb) aangevraagd voor het inzetten van Barbara die met mevrouw Sandhu van alles doet zoals wandelen en boodschappen. Marian: “Ik kom zoveel mogelijk langs, maar kan dat niet altijd doen. Een tijdje kwam thuiszorg langs om te kijken of mevrouw haar medicatie innam. Dat is nu gelukkig niet meer nodig. Zo hebben we de weg gevonden.”

Een ander deel van het dagritme is sport. Elke ochtend zit mevrouw Sandhu op de hometrainer en elke avond op de renmachine. Ze wil fit blijven.

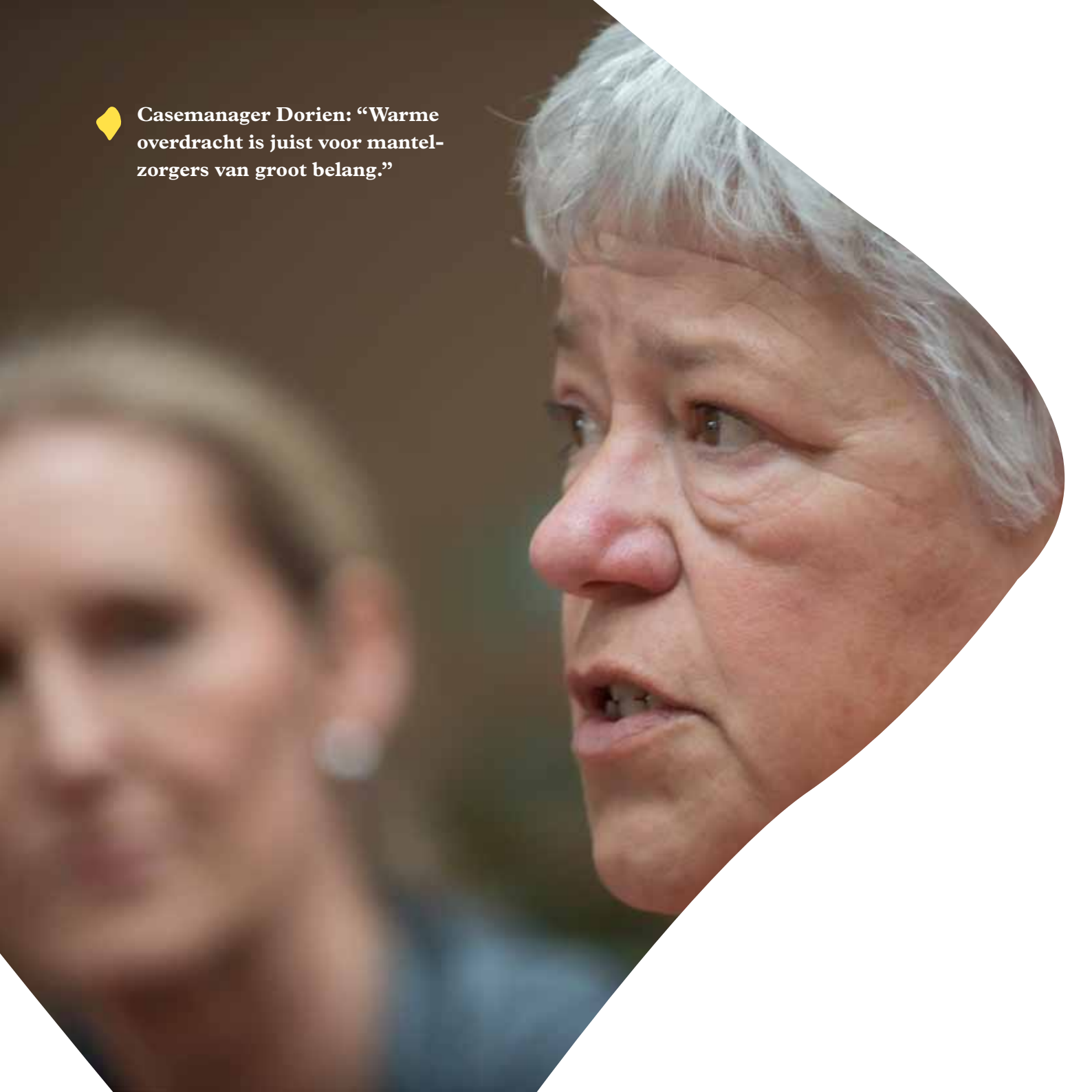
Op reis

Volgende maand gaat mevrouw Sandhu met haar man voor drie weken naar familie in India. Een langgekoesterde wens van hen beiden. Het geeft zorgen voor haar zoon. “Ik ben bang dat het weer gaat escaleren. Dat ze bijvoorbeeld haar medicatie niet inneemt en slechter terugkomt.” Marian is optimistisch. “We hebben het goed doorgesproken. Ze weet dat ze haar medicatie moet nemen, genoeg moet drinken en niet te veel prikkels moet hebben. Dus ze blijft vooral in het huis van de familie. En je vader weet ook wat te doen. Ik blijf het uitleggen. Keer op keer. Geduldig.” Mevrouw Sandhu vraagt ondertussen of de thee op is. En ze wijst naar het lekkers op tafel. Allemaal zelf gebakken. Dat doet ze allemaal nog. We moeten vooral snoepen.

Casemanager Dorien: “Warme overdracht is juist voor mantelzorgers van groot belang.”

Samenwerken met de verpleeghuiszorg

In de bosrijke omgeving van Aerdenhout ligt het Klooster St. Franciscus Alverna. Casemanager Dorien Aalberts van De Zorgspecialist is er kind aan huis en begeleidt inmiddels zeven thuiswonende zusters met dementie. Als er 24/7-zorg nodig is verhuizen de zusters naar de speciale Tuinkamer, waar verpleeghuiszorg wordt geleverd vanuit dezelfde organisatie.

Dorien: “Toen ik hier begon, werden de zusters bij de eerste tekenen van dementie verhuisd naar de Tuinkamer. Terwijl ik ervan overtuigd ben dat mensen met de juiste ondersteuning in hun vertrouwde omgeving kunnen blijven.”

Patricia Berkhout, zorgmanager in Alverna voor thuiszorg en verpleeghuiszorg knikt: “Je merkt dat er echt een omslag is gekomen in het denken. Met als gevolg dat er nu nog maar één zuster in onze Tuinkamer woont.” Dorien: “In het klooster hebben we trainingen gegeven aan medewerkers, zusters en vrijwilligers over dementie. Het begrip van de medemens is soms net zo belangrijk als de juiste zorg om in de vertrouwde omgeving te kunnen blijven. Niet plagen, maar behagen zeg ik altijd maar.”

Het klooster is dementievriendelijk, beamen Dorien en Patricia.

Ook casemanagement in verpleeghuis

In totaal zijn er negen plaatsen in de Tuinkamer, ook voor mensen van buiten het klooster. Mensen op de wachtlijst hoeven geen Wlz-indicatie aan te vragen, zodat de zorgkosten thuis betaalbaar blijven. Patricia: “Op dit moment zijn er toevallig geen wachtlijsten, maar dat wisselt wel. Als wij een plekje hebben overleg ik altijd direct met Dorien en de andere casemanagers. Is degene die bovenaan de wachtlijst staat al toe aan verhuizing of is het voor iemand anders passender?” Dorien en Patricia hebben geregeld contact over de zusters in het klooster, maar ook over de mensen in de wijk.

Als voormalig zorgverlener in het verpleeghuis weet zij zich als geen ander wat er nodig is voor een goede overdracht. Dorien: “In de afgelopen 32 jaar heb ik alle vormen van dementie in alle verschillende levensfasen langs zien komen.”

Patricia vult aan: “Dorien geeft ons een situatieschets en is altijd bereid om na de opname nog te overleggen.” Dorien: “Helaas stopt de financiering zodra iemand is opgenomen, terwijl de mantelzorgers juist dan veel behoefte hebben aan nazorg. Natuurlijk neem je altijd nog de telefoon op als iemand je belt, alleen al daarom is een warme overdracht zo belangrijk.”

Verhuizen als het past

In totaal begeleidt Dorien circa 75 mensen met dementie en hun naasten. “Eigenlijk te veel”, aldus Dorien. “Juist omdat ik het belangrijk vind de mens achter de ziekte te leren kennen.” Voor Patricia is de samenwerking met Dorien van groot belang. “De timing van de verhuizing naar het verpleeghuis moet goed zijn. Een te vroege verhuizing biedt onrust voor de mensen zelf, voor de mantelzorgers én voor de andere bewoners. Een te late verhuizing gaat helaas vaak met crisis en spoed gepaard.” Dorien vult aan: “Juist voor de mantelzorger is het goede moment van groot belang. Soms zeg ik letterlijk tegen echtgenoten: ‘je partner is er klaar voor, maar jij nog niet’. Je moet voorkomen dat de mantelzorger voor de rest van zijn of haar

leven met een schuldgevoel zit; juist na een intensieve zorgperiode.” Patricia knikt: “Daarom zijn de mantelzorgers bij ons altijd welkom. Vaak vallen zij na de opname in een gat en weten zij niet goed hoe ze de tijd moeten vullen.”

De cliënt op de juiste plek

Dorien benadrukt meermaals dat mensen met dementie en hun naasten een goed gevoel moeten hebben bij de verhuizing.: “Daarom ga ik vaak met de mensen bij meerdere verpleeghuizen op bezoek.” Voor Patricia is de samenwerking met de casemanagers enorm waardevol: “Het is iemand die met je meedenkt en zorgt dat cliënten op de juiste plek terechtkomen. Hierdoor kunnen wij ons werk ook beter doen.” Bij het weggaan worden de zusters hartelijk gegroet door Dorien. Dorien: “Tot snel weer!”

Nawoord: Beroepsvereniging V&VN

Het moet goed zijn. Dat is één van de subtitels in het boekje 'Helden achter de voordeur'. Dat het goed moet zijn, kan ik alleen maar beamen. Het aantal mensen met dementie neemt de komende jaren fors toe, het aantal thuiswonende en alleenstaande mensen met dementie ook. Tegelijkertijd neemt het aantal mantelzorgers juist af en zijn er grote tekorten aan zorgprofessionals.

V&VN, beroepsvereniging voor Verpleegkundigen & Verzorgenden, ziet daarom een grote uitdaging in hoe we de zorg voor deze mensen in de toekomst gaan organiseren. Nu al zijn er al wachtlijsten voor casemanagement en voor dagbesteding, beiden zó belangrijk voor mensen met dementie en hun naasten. Hoe leiden we dit in goede banen als we nog veel meer zorgvragen krijgen? Hoe houden we in zulke omstandigheden de kwaliteit op orde? Of liever nog: hoe maken we de zorg nog beter?

Binnen V&VN spreken we hier vaak over met dementieverpleegkundigen (casemanagers dementie, red.). Wat zijn hun ervaringen, waar zitten hun dilemma's? Dat bespreken we ook met andere partijen, zoals verzekeraars, werkgevers, cliëntenorganisaties en het ministerie van VWS. We moeten en willen samen de zorg toekomstbestendig maken. Mijn belangstel-

ling voor dementie is meer dan professioneel. Ik vind ook om een meer persoonlijke reden dat 'het goed moet zijn'. Mijn vader heeft dementie. Hij is er open over en dat maakt me enorm trots. Hij doorbreekt taboes, door in de supermarkt te vragen wat een komkommer is en waar die ligt. Door steeds te kijken wat nog wel lukt. Hij geeft aan dat hij dingen niet meer weet, gezichten niet meer herkent. Daardoor blijft hij in gesprek, in contact. De casemanager is er op afstand om steeds de volgende stap te bespreken. Het wordt namelijk niet beter. En toch moet het goed zijn. Wie voor mij de echte held achter de voordeur is? Dat is mijn vader!

Sonja Kersten
Directeur V&VN, beroepsvereniging voor
Verpleegkundigen & Verzorgenden

Nawoord: Alzheimer Nederland

Samenwerking. Dat is de rode draad van de verhalen uit dit boekje. Samenwerking tussen mensen met dementie, hun naasten en de casemanager dementie. En samenwerking tussen casemanager, huisarts, gemeente en verpleeghuis: Persoonlijke teams, die gezamenlijk op zoek gaan naar de juiste dagbesteding, ondersteuning en vooral praktische oplossingen. Teamwork achter de voordeur. Of zoals Dick de rol van zijn casemanager zo mooi beschrijft: 'Jij helpt mij het overzicht te behouden'.

De casemanagers dementie zullen zichzelf niet zo snel een held noemen. Zij wijzen naar mensen met dementie, mantelzorgers en familie die dag in, dag uit hun best doen om zo goed mogelijk met de ziekte dementie te leven. Iedereen is voor ons een held achter de voordeur. Maar met dit boekje zetten wij de casemanagers dementie in het zonnetje. Omdat zij in de top 3 staan van mantelzorgers om het thuis vol te houden. Omdat zij de mogelijkheden van mensen met dementie voorop zetten en hen helpen om overzicht te houden. Omdat zij de verbindende schakel zijn tussen mensen thuis, zorgverleners en de gemeente. En omdat zij zich met hart en ziel inzetten voor de dementievriendelijke samenleving. Helden die helpen om mensen met dementie langer mee te laten doen aan de samenleving. Zij verdienen onze steun en inzet. De beroepsgroep heeft de afgelopen jaren grote stappen gezet om opleidingen en kwaliteit te

verbeteren. Belangrijke stappen, want de verwachtingen voor deze duizendpoten zijn hoog. Zij helpen families om zich voor te bereiden op het leven met dementie, maken levensvragen bespreekbaar en zoeken mee naar antwoorden. Tot slot zijn zij ook de steunpilaar van de mantelzorgers. Ik hoop dat de verhalen uit dit boekje inspiratie bieden om de casemanagers in je eigen regio uit te nodigen voor een kop koffie. Om te verkennen wat jullie voor elkaar kunnen betekenen en hoe we gaan zorgen voor nieuwe persoonlijke teams achter voordeuren waar nu nog niemand komt. Zodat we gezamenlijk klaar staan voor de mensen met dementie en hun naasten. Nu én in de toekomst.

Julie Meerveld
Manager belangenbehartiging en regionale hulp,
Alzheimer Nederland

Colofon

Tekst & coördinatie - Van Oort & Van Oort
Ontwerp & realisatie - Strapatz
Fotografie - Hans Hordijk, Mike Bink (foto voorwoord)

Alzheimer Nederland
Uitgave augustus 2019

www.alzheimer-nederland.nl

Download de digitale versie van dit boekje op www.alzheimer-nederland.nl/casemanagement
Gratis een exemplaar bestellen? Stuur een mail naar info@alzheimer-nederland.nl

Met dank aan:

De mensen met dementie en hun naasten voor hun verhalen.

Casemanager Irene Fleuren - Pro Persona
Casemanager Gerben Jansen - TWB Thuiszorg met Aandacht
Casemanager Linda Veenman - Vierstroom
Casemanager Monique Dirks - Thebe
Zorgatelier De Binnentuyn Tilburg
Casemanager Karin Duiven - Icare
Wmo-consulent Lisa de Kramer - Gemeente Hoogeveen
Senior beleidsmedewerker Arthur Overgoor - Gemeente Hoogeveen
Casemanager Tineke Kager - Marente
Casemanager Bernadette Scheers - STMR
Huisarts Maja Buitendijk - Huisartsenpraktijk Herveld, Herveld
Casemanager Marian Rosinda - Geriant
Casemanager Dorien Aalberts - De Zorgspecialist
Zorgmanager Alverna Patricia Berkhout - De Zorgspecialist
Klooster St. Franciscus Alverna

Casemanagers dementie als Irene helpen om het overzicht te behouden in het dagelijks leven. Daarom zet Alzheimer Nederland hen in het zonnetje. Het zijn de helden die helpen om mensen met dementie langer mee te laten doen aan de samenleving. Zij zorgen ervoor dat mantelzorgers het langer vol kunnen houden. Casemanagers dementie verdienen onze steun en inzet.

Irene zegt:
Ik help jou om het
overzicht van je
leven te behouden
ddt 04-04-2019